

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 263.119 van 28 april 2025
in de zaak A. 241.110/X-18.575**

In zake : 1. J.D.
 2. H.D.
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Sven Boullart en Jelle Snauwaert
 kantoor houdend te 9000 Gent
 Voskenslaan 419
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Veerle Tollenaere
kantoor houdend te 9000 Gent
Koning Albertlaan 128
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomende partij :

de NV DE WERKVENNOOTSCHAP
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Ive Van Giel
kantoor houdend te 2180 Antwerpen
Bist 47
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 5 februari 2024, strekt tot de
nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse regering van 23 november 2023
houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
‘Rond Ronse’.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoekers hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

De nv De Werkvennootschap heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend.

Eerste auditeur An Van den broeck heeft een verslag opgesteld.

Verzoekers hebben een laatste memorie ingediend. De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 21 maart 2025.

Staatsraad Stephan De Taeye heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Ibe Delbeke, die *loco* advocaten Sven Boullart en Jelle Snauwaert verschijnt voor verzoekers, advocaat Veerle Tollenaere, die verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Houda Berrada, die *loco* advocaat Ive Van Giel verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur An Van den broeck heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (hierna: RSV) is de N60 (Gent-Valenciennes) geselecteerd als een primaire weg categorie I. De N60 is de verbindingsweg tussen Gent/E17, Frasnes-lez-Anvaing/E429 en Péruwelz/E42 en vormt een belangrijke weg van en naar de Vlaamse Ardennen. De huidige weg loopt dwars door het stadscentrum van Ronse en functioneert daar nog niet als een primaire weg.

3.2. Op 4 juli 2014 stelt de Vlaamse regering een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (hierna: GRUP) ‘Missing Link N60 te Ronse’ definitief vast.

3.3. Met zijn arrest nr. 235.273 van 30 juni 2016 vernietigt de Raad van State het besluit van de Vlaamse regering van 4 juli 2014 houdende definitieve vaststelling van het GRUP ‘Missing Link N60 te Ronse’.

3.4. Op 14 juli 2016 beslist de Vlaamse regering om een nieuw planningsproces op te starten volgens de procedure van het geïntegreerd planningsproces teneinde onder andere de mobiliteitsproblematiek rond Ronse aan te pakken. In deze beslissing is aangegeven dat het doorgaand verkeer doorheen het stadscentrum van Ronse een zware belasting is voor de verkeersleefbaarheid en dat de gebrekkige ontsluiting van de regio één van de zwakke schakels is in de economische ontwikkeling van Zuid-Oost-Vlaanderen.

Het geïntegreerd planningsproces is opgevat als een ruimtelijk planningsproces waarbij niet alleen de mobiliteitsopgave in de regio bekeken wordt, maar ook onderzocht wordt op welke wijze meerdere ruimtelijke opgaves vanuit een meer geïntegreerde benadering gelijktijdig aangepakt kunnen worden en er maatschappelijke meerwaarde gerealiseerd kan worden. Het gaat dan in het bijzonder over de ruimtelijke opgaves voor de open ruimte zoals die in uitvoering van het RSV uitgewerkt zijn in de ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos voor de regio Vlaamse Ardennen. Deze ruimtelijke visie vormt de basis voor de

afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur waarbij onder meer bijkomende natuur- en bosgebieden afgebakend worden in functie van de realisatie van de Europese Natura 2000-doelen en de realisatie van het Vlaams Ecologisch Netwerk (hierna: VEN) en het Integraal Verwevend en Ondersteunend Netwerk (hierna: IVON), de te behouden agrarische gebieden vastgelegd worden en erfgoedlandschappen afgebakend worden.

Daarnaast is er ook een stedelijk luik, dat een aantal woon- en woonuitbreidingsgebieden betreft. Het gaat om nog niet gerealiseerde gebieden op het grondgebied van de stad Ronse, die gelegen zijn buiten het door de provincie Oost-Vlaanderen afgebakende kleinstedelijk gebied Ronse. Gelet op de eerder perifere ligging buiten de afbakeningslijn van het kleinstedelijk gebied en aangezien de gebieden niet nodig zijn voor de invulling van de toekomstige woonbehoefte, wordt voorgesteld om die gebieden een openruimtebestemming te geven.

3.5. Op 17 mei 2019 keurt de Vlaamse regering de startnota en de bijhorende procesnota voor het GRUP ‘Rond Ronse’ goed.

3.6. Van 4 juni 2019 tot 2 augustus 2019 vindt een raadpleging van de bevolking plaats over de door de Vlaamse regering goedgekeurde start- en procesnota. Op 11 juni 2019 vindt een infomarkt over de start- en procesnota plaats. Het verslag over de ontvangen adviezen en inspraakreacties wordt als bijlage bij de startnota gevoegd.

3.7. Er wordt een eerste scopingnota opgemaakt, die voortbouwt op de startnota en rekening houdt met alle adviezen en opmerkingen van de publieke raadpleging en de participatiemomenten die naar aanleiding van de startnota werden georganiseerd (hierna : scopingnota 1).

In scopingnota 1 worden volgende zaken opgenomen:

“- [E]en beschrijving van de te onderzoeken effecten en van de inhoudelijke aanpak van de effectbeoordelingen, met inbegrip van de methodologie

- Een vertaling van de plandoelstellingen uit de startnota naar verfijnde plandoelstellingen.

- Een overzicht van mogelijke planalternatieven voor de lijninfrastructuur. Deze planalternatieven vertrekken vanuit eerder onderzoek, vanuit studiewerk van het team ‘Rond Ronse’ en vanuit inspraak in het kader van de publieke consultatieperiode over de start- en procesnota.

- Een overzicht van alternatieven voor bosuitbreiding met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de regio van de Vlaamse Ardennen.

- De methodiek die gehanteerd zal worden om de redelijkheidstoets uit te voeren. Deze redelijkheidstoets laat toe om in de tweede versie van de scopingnota redelijke alternatieven te onderscheiden van niet-redelijke alternatieven.”

3.8. Van 9 juni 2020 tot 7 augustus 2020 vindt er over scopingnota 1 een raadpleging van de bevolking plaats. Op 29 juni 2020 wordt er een publiek participatiemoment in de vorm van een digitale vragensessie georganiseerd.

3.9. Vervolgens wordt er een tweede scopingnota opgemaakt, die voortbouwt op de startnota en op scopingnota 1 en rekening houdt met alle adviezen en opmerkingen van de publieke raadpleging en de participatiemomenten die naar aanleiding van de startnota en scopingnota 1 werden georganiseerd (hierna: scopingnota 2). Scopingnota 2 bevat, naast de te onderzoeken ruimtelijke aspecten en de te bepalen bijhorende effectbeoordelingen, onder meer nieuwe mobiliteitsalternatieven, het resultaat van de redelijkheidstoets op de mobiliteitsalternatieven, structuurschetsen voor de open ruimten en nieuw kaartmateriaal met zoekzones voor bebossing.

3.10. Van 12 januari 2021 tot 12 maart 2021 vindt over scopingnota 2 een raadpleging van de bevolking plaats. Op 26, 27 en 28 januari 2021 en op 2, 4 en 9 februari 2021 worden er publieke participatiemomenten in de vorm van digitale gesprekstafels georganiseerd.

3.11. Vervolgens wordt er een derde scopingnota opgemaakt, die voortbouwt op de startnota, scopingnota 1 en scopingnota 2 en de verwerking

bevat van de inspraak op de in scopingnota 2 opgenomen, te onderzoeken ruimtelijke aspecten, alsook effectbeoordelingen die al dan niet moeten worden uitgevoerd en – indien van toepassing – de methode ervan (hierna: scopingnota 3). In scopingnota 3 worden ook twee nieuwe combinatiealternatieven opgenomen.

3.12. Op 23 juni 2022 beslist de provincie Oost-Vlaanderen tot de delegatie van de planningsbevoegdheid aan het Vlaamse Gewest voor de als secundaire weg geselecteerde zuidelijke omleidingsweg.

3.13. Op 28 juni 2022 vindt de plenaire vergadering over het voorontwerp van het GRUP ‘Rond Ronse’ plaats.

3.14. Op 20 januari 2023 stelt de Vlaamse regering het ontwerp van het GRUP ‘Rond Ronse’ voorlopig vast.

3.15.1. Luidens de toelichtingsnota bij het plan vertrekt het planningsproces voor het GRUP ‘Rond Ronse’ vanuit de doelstelling om in uitvoering van het RSV een duurzame oplossing te bieden voor de mobiliteitsproblematiek in en rond Ronse (hoofddoelstelling 1). Daarnaast wordt, vanuit de geïntegreerde benadering van dit planningsproces, ook gestreefd naar het realiseren van maatschappelijke meerwaarden door de verbetering van de ruimtelijke structuur (hoofddoelstelling 2). Dit gebeurt door in te spelen op potenties en ruimtelijke opgaves in domeinen als ruimte, landschap, ecologie en milieu, landbouw en erfgoed. Door het benutten van deze potenties en het omzetten naar synergieën worden wederzijdse doelstellingen versterkt.

De hoofddoelstellingen 1 en 2, en de *subdoelstellingen*, worden in de toelichtingsnota bij het plan als volgt uiteengezet:

- “• Hoofddoelstelling 1. Het oplossen van de regionale mobiliteitsproblematiek.
- Subdoelstelling 1.1 Het realiseren van een kwalitatieve bovenlokale verbinding.
- Subdoelstelling 1.2 Het verbeteren van de lokale verkeerssituatie in functie van leefbaarheid en veiligheid.

- Subdoelstelling 1.3 Het verbeteren van de multimodaliteit.
- Hoofdoelstelling 2. Creatie van maatschappelijke meerwaarde door verbetering van de ruimtelijke structuur.
- Subdoelstelling 2.1 Het beschermen en herstellen van natuur
- Subdoelstelling 2.2 Het verhogen van de landschappelijke kwaliteit van de Vlaamse Ardennen
- Subdoelstelling 2.3 Het verhogen van de kwaliteit van de stedelijke rand
- Subdoelstelling 2.4 Het bieden van een toekomstperspectief aan de landbouw.”

Het plan geeft daarmee uitvoering aan:

- “• de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met betrekking tot de lijninfrastructuur en de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur.
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 8 mei 2009 over de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur in de regio Vlaamse Ardennen
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 over de vaststelling van de Europese Natura 2000-doelen voor het habitatrictlijngebied BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen.
- de doelstellingen van het onroerenderfgoedbeleid door het aanduiden van erfgoedlandschappen voor items uit de vastgestelde landschapsatlas in de zin van het onroerenderfgoeddecreet, zijnde de landschapsatlasrelicten:
 - Vlaamse Ardennen van Kluisbos tot Koppenberg
 - Muziekbos-Koekamerbos.”

3.15.2. Hoofddoelstelling 2 wordt in de toelichtingsnota bij het plan als volgt nader uiteengezet :

“2.2.2 Hoofddoelstelling 2. Het creëren van maatschappelijke meerwaarde door verbetering van de ruimtelijke structuur

Met het planningsproces voor het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Rond Ronse’ wordt naast de realisatie van de nieuwe lijninfrastructuur ook gestreefd naar het realiseren van maatschappelijke meerwaarde door de verbetering van de ruimtelijke structuur. Deze doelstelling houdt in dat op basis van een integrale aanpak wordt nagegaan of en in welke mate meerwaardes, hierna omschreven als *subdoelstellingen*, in het kader van dit planningsproces kunnen worden meegenomen en gerealiseerd. Dit kan door in te spelen op potenties en opgaves in domeinen als ruimte, landschap, ecologie en milieu, landbouw en erfgoed. Door het benutten van deze potenties en het omzetten naar synergiën kunnen wederzijdse doelstellingen worden versterkt. De uitvoering van het RSV wat betreft de N60 fungeert daarbij, waar opportuun, als katalysator en hefboom voor de realisatie van dergelijke maatschappelijke meerwaarde.

Subdoelstelling 2.1 Het beschermen en herstellen van natuur

Deze subdoelstelling betreft het vastleggen van bijkomende natuur- en bosgebieden in functie van het realiseren van de vastgestelde Natura 2000-doelen voor het habitatrictlijngebied ‘Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuid-vlaamse bossen’ zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 23 maart 2014. Die doelen omvatten het realiseren van één groot aaneengesloten boscomplex in de bossengordel Kluisbos-Hotond-Koppenberg (richtwaarde 717 ha) en het realiseren van een grote aaneengesloten boskern rond het Muziekbos (richtwaarde 266 ha). Om tot de vooropgestelde oppervlakte aan bos te komen is er binnen de contouren van het habitatrictlijngebied minstens ca. 250 ha bosuitbreiding nodig binnen de gordel Kluisbos-Hotond-Koppenberg en ca. 100 ha bosuitbreiding rond het Muziekbos.

Het GRUP ‘Rond Ronse’ fungeert hierbij als hefboom om deze bosuitbreiding te realiseren. Waar mogelijk worden opportuniteiten tot herbestemming met het oog op de realisatie van deze instandhoudingsdoelstellingen benut.

Ook de waterkwaliteit en het behalen van een goede toestand ervan tegen 2027 voor de aandachtsgebieden zijn van belang.

Subdoelstelling 2.2 Het verhogen van de landschappelijke kwaliteit van de Vlaamse Ardennen

Het openruimtegebied binnen het plangebied ‘Rond Ronse’ wordt gekenmerkt door een hoge landschappelijke waarde.

De landschappelijke (erfgoed)waarde of identiteit van het landschap wordt onderstreept door het feit dat binnen het plangebied de ‘Heuvel van Bossenare’ ten Oosten van Etikhove, samen met de bovenloop van de Nederaalbeek, is aangeduid als erfgoedlandschap. Naast deze erfgoedlandschappen zijn de Vlaamse Ardennen van Koppenberg tot Kluisberg en Muziekbos-Koekamerbos als landschapsatlasrelict opgenomen in de vastgestelde landschapsatlas. Het is dan ook een plandoelstelling om deze hoge landschappelijke waarde te behouden en waar mogelijk te versterken en de vastgestelde landschapsatlasrelicten op te nemen als erfgoedlandschappen.

Deze subdoelstelling wordt vooral verfijnd op basis van volgende twee elementen:

- Veiligstellen van de landschappelijke kwaliteit van de Vlaamse Ardennen,
- Maatregelen ter versterking van de landschappelijke kwaliteiten en structuren.

Subdoelstelling 2.3. Het verhogen van de kwaliteit van de stedelijke rand
Complementair aan de bevoegdheden van diverse lokale en bovenlokale *stakeholders* is de doelstelling in te zetten op het benutten van opportuniteiten die zich presenteren in relatie tot het stedelijk weefsel. Daarom wordt rekening gehouden met volgend element:

- Kwaliteit verhogen stedelijke rand, ontharden en bestendigen open ruimte langs de stadsrand.

Subdoelstelling 2.4 Het bieden van een toekomstperspectief aan de landbouw

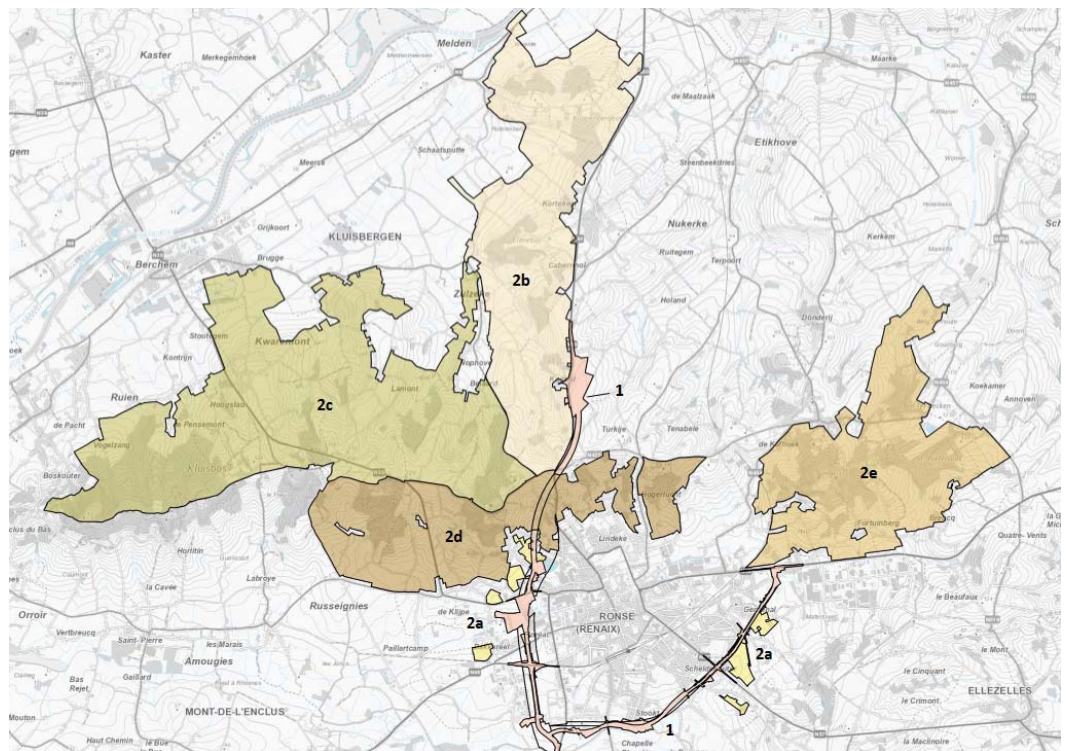
Met deze *subdoelstelling* wordt beoogd de gronden van de familiale landbouw veilig te stellen op lange termijn. Het GRUP ‘Rond Ronse’ moet ook een hefboom zijn om aan de nog talrijk aanwezige toekomstbestendige landbouwbedrijven op lange termijn de nodige zekerheid te bieden over de ruimte waar ze hun activiteiten verder kunnen ontwikkelen. In het bijzonder door het eventueel (her)bevestigen van landbouwgronden en door het uitvoeren van een landinrichtingsproject waarbij ook de gevolgen van de bijkomende bebossing worden ondervangen.”

3.15.3. De hoofddoelstelling 1 wordt vertaald in het deelplan 1 “Bovenlokale wegverbinding N60 en zuidelijke omleidingsweg” en de hoofddoelstelling 2 in het deelplan 2 “Vlaamse Ardennen rond Ronse”.

Deelplan 2 wordt verder opgesplitst in de volgende gebieden :

- “2a. De randstedelijke openruimtegebieden ten zuiden van Ronse.
- 2b. De Vlaamse Ardennen van Koppenberg tot Hoogberg.
- 2c. De Vlaamse Ardennen van Kluisberg tot Hotondberg.
- 2d. De Vlaamse Ardennen van Heynsdaele tot Bois Joly.
- 2e. De Vlaamse Ardennen rond Muziekbos en Koekamerbos.”

De onderstaande figuur geeft de situering weer van deelplan 2 “Vlaamse Ardennen rond Ronse” :

3.15.4. In de toelichtingsnota leest men ter verantwoording van de omzetting naar bosgebied binnen deelplan 2c het volgende :

“Samenhangende complexen van zéér waardevol historisch bos behouden, verbinden en versterken als structuurbepalende natuur- en/of landschapselementen

Er wordt een aaneengesloten gebied bestemd als ‘bosgebied’ (B) met overdruk ‘grote eenheid natuur’ (GEN) in functie van het behoud, het versterken en met elkaar verbinden van het Kluisbos, Feelbos, Watermolenbos, Beiaardbos, Ingelbos en Hotondbos/Colinabos. Er wordt ruimte gecr[e]ëerd voor het realiseren van volgende bosuitbreidingen en bosverbindingen door gebieden te bestemmen als bosgebied:

- Bosuitbreidingen Kluisbos: in hoofdzaak ten noordoosten van het huidige boscomplex zodat het Kluisbos verbonden wordt met het Kerkenbos ter hoogte van Hoogstad/Kwaremont;
- Bosuitbreidingen Calmont: het realiseren van bosuitbreidingen op en rond het kasteeldomein Calmont in afstemming met de erfgoedwaarden van het kasteelpark;
- Bosverbinding Calmont-Feelbos: het realiseren van een bosverbinding van aan het kasteeldomein Calmont, over de Knoktstraat en Ronde van Vlaanderenstraat en langs de Ronsebaan naar het Feelbos. Er wordt voor geopteerd om deze bosverbindingen ten noorden van de Ronde van Vlaanderenstraat over de steilste en meest erosiegevoelige delen van de helling te laten lopen.
- Bosverbinding tussen Feelbos en de bossen op Waals grondgebied (Le Trieu) over de Ronde van Vlaanderenstraat. De bossen op Waals grondgebied vormen op hun beurt verder de verbinding naar het Heysndaelebos;
- Bosuitbreidingen Feelbos aan de randen van het bestaande bos, in hoofdzaak op de naar het bestaande lagergelegen bos aflopende hellingen;
- Bosverbinding Biesput-Berkenbos tussen Feelbos en Watermolenbos/Kalkovenbos: langs buurtweg ‘Chemin n° 10’ over de Watermolenstraat;
- Bosuitbreidingen Watermolenbos/Kalkovenbos: ten noorden, ten westen en ten zuiden van het huidige bos wat een herstel is van de bosstructuur zoals die terug te vinden is op de Villaretkaart. De bosuitbreidingszone omvat hier het vallei- en brongebied;
- Bosverbinding Feelbos-Beiaardbos: deze verbinding gaat over het hoogste punt aan de Lamontstraat en loopt dan verder via de steile hellingen van het amfitheater en brongebied van de Beiaardbeek, ten noorden van het Hooghof. Deze bosverbindingen ligt in de zone die op de Ferrariskaart volledig bebost is en benoemd werd als het Bois de Quaeremont (Kwaremontbos).
- Bosuitbreidingen Fonteinbos-Beiaardbos:
 - o Zuidelijke bosuitbreiding: ten noorden van Hooghof, omvatten de zeer hoog erosiegevoelige amfitheaters van de verschillende brongebieden van de Beiaardbeek. Bosuitbreiding draagt hier ook

bij aan betere buffering en bescherming van deze bronnen en bovenlopen tegen instroom van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen en het verbeteren van de waterkwaliteit. Deze bosuitbreiding is het gedeeltelijk herstel van het historische Kwaremontbos (Ferrariskaart) en Kasteelbos (Vandermaelenkaart);

o Noordelijke bosuitbreiding: in de vallei van de Beiaardbeek, waarbij rekening dient gehouden te worden met de aanwezigheid van een aantal bijzonder waardevolle graslanden;

- Bosverbinding Beiaardbos-Ingelbos: een bosverbinding langs en over de Dorenstraat, ten noorden van de landbouwbedrijfszetel. Er wordt voor geadviseerd om deze bosverbinding zo noordelijk mogelijk te voorzien, onderaan de hellingen om de vergezichten over het open kouter gebied langs de Dorenstraat van op de hoger gelegen delen te vrijwaren. Op die manier kan de bosverbinding tegelijk ook ingezet worden als buffer in het kader van erosiebestrijding om de lageregelegen woningen van het gehucht Nophove te vrijwaren van modderstromen door bij de inrichting ook buffergrachten of aarden wallen te voorzien;

- Bosuitbreiding Ingelbos:

o Zuidelijke bosuitbreiding: het amfitheater met vallei- en brongebied van de Asschenbeek en de Wolverschotbron/Asschenbron, zijnde het (gedeeltelijk) herstel van het bos dat de Ferrariskaart is aangeduid als D'Albosch. Voor dit amfitheater wordt een overdruk voorzien die bepaalt dat het bos beheerd moet worden als een laag hakhoutbos, zodat de landschappelijk waardevolle zichten over dit golvend gebied zichtbaar blijven vanuit de hoger gelegen voetwegen rond het gebied;

o Noordelijke bosuitbreidingen: langs de zijloop Engelbeek ten noorden van de voormalige Wolverschothoeve;

- Bosuitbreidingen Hotondbos [...]: uitbreiding over de sterk hellende en erosiegevoelige heuvelkam tussen de brongebieden van de Asschenbeek en Engelbeek en de Hangebeek/Molenbeek om tot een aaneengesloten geheel met het Ingelbos te komen. Het meest noordelijke deel van deze kam (ten noorden van de vml. Hoeve Wolverschot) is op het gewestplan bestemd als bosuitbreidingsgebied maar vormt een landschappelijk waardevol vergezicht richting Zulzeke en wordt om die reden niet behouden als bosuitbreidingsgebied maar herbestemd naar agrarisch gebied met ecologisch belang. Ten zuiden en ten oosten van de bestaande landbouwbedrijfszetel wordt geen bosuitbreiding voorzien en blijft een agrarische openruimtekamer behouden (delen van een huiskavel);

Op Figuur 6-35 is het voorkeursscenario voor de gewenste bosstructuur aangegeven op basis waarvan de afbakeningen van de gebieden met bestemming bosgebied in het ruimtelijk uitvoeringsplan gebeurde. De algemene duiding bij deze figuur zoals aangegeven in § 6.3.3 is ook hier van toepassing.

Ontsnipperingsmaatregelen zijn aangewezen waar de bosverbindingen wegen van meer dan 3 meter breed kruisen. Binnen dit deelplan gaat het om

de kruisingen ter hoogte van de Ronde van Vlaanderenstraat, de N36, de Lamontstraat en de Dorenstraat.

De bestaande niet-vervallen verkavelingsvergunning van 12 juni 1963 (verkaveling met 72 loten voor open bebouwing, R63/02) in het Kluisbos wordt opgeheven voor wat betreft de delen die binnen het plangebied vallen [...]. De grens van het plangebied wordt gelegd op de grens van het vastgesteld landschapsatlasrelict. Binnen dit gebied wordt geopteerd voor het behoud van de bestemming bosgebied zoals voorzien op het gewestplan [...].

Voor bestaande vergunde gebouwen en constructies geldt een beperkt ruimtelijk ontwikkelingsperspectief, zoals bepaald in de VCRO voor de 'ruimtelijk kwetsbare gebieden' (geen uitbreiding, geen herbouw). Bestaande gebouwen en verharding verwijderen in functie van natuur- of bosherstel is mogelijk. Het ontwikkelen van kleinschalige toeristisch-recreatieve onthaalinfrastructuur is mogelijk cfr. de bepalingen van de stedenbouwkundige voorschriften en mits in achtname van de randvoorwaarden vanuit de speciale beschermingszones en het VEN.

De andere bestaande niet-vervallen verkavelingsvergunningen binnen het in dit hoofdstuk omschreven gebied worden niet opgeheven en blijven van toepassing.

In functie van een gefaseerde realisatie van de beoogde bosuitbreiding wordt een gefaseerde inwerkingtreding van de natuur- of bestemming voorzien, waarbij voor een aantal zones die actueel een agrarische bestemming hebben en [een] landbouwgebruik kennen de natuur- of bosbestemming (en de daaraan gekoppelde 'nulbemesting' vanuit het mestdecreet) ingaat in 2035. Deze gebieden worden aangeduid met de overdruk Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling (GENO).

Voor natuur- en bosgebieden die thans reeds in SBZ-H of VEN liggen vervallen de huidige ontheffingen op het bemestingsverbod in 2028 [...].

Een aantal zones worden bestemd als 'natuurgebied' (N) met overdruk 'grote eenheid natuur' (GEN) in functie van het behoud van (in hoofdzaak) waardevolle tot zeer waardevolle graslanden en/of het behoud van waardevolle vergezichten.

De bestemming natuurgebied voor deze zones wordt zowel vanuit ecologisch oogpunt als vanuit de natuurwetenschappelijke waarden van het erfgoedlandschap gemotiveerd. Het gaat om:

- Natuurgebied Paddenbroek-Broekte, dat uitgebreid wordt met het waardevolle graslandcomplex ten oosten van de Broektestraat. De uitbreiding met het gebied Broekte is gericht op het behoud van de biologisch (zeer) waardevolle graslanden (hc, hp, hp*) met veel houtkanten in deze lager gelegen en vochtigere zone die zich duidelijk onderscheidt van [de] omliggende hoger gelegen landbouwakkers. In de noordwestelijke hoek van het natuurgebied Paddenbroek bevindt zich nog te herlokaliseren zonevreemde recreatieve infrastructuur (schuttersvereniging)
- Natuurgebied Waaienberg. De begrenzing van het gebied met bestemming natuurgebied op het gewestplan komt niet overeen met de feitelijke zone met hoge natuurwaarde op de flanken van de Waaienberg, bestaande uit een complex van (zeer) waardevolle graslanden (hp, hp*, hpr, hpr*). Om die reden wordt de begrenzing aangepast waarbij het

noordoostelijke deel van de flank bestemd wordt als natuurgebied, en de lagergelegen delen aan de voet van de helling langs de Stooktestraat die in akkerbouwgebruik zijn, herbestemd worden naar bouwvrij agrarisch gebied.

- Natuurgebied ten westen van Kwaremont en ten noorden van Kerkenbos, zijnde een waardevol grasland (hpr) dat op het gewestplan bestemd is als natuurgebied, maar buiten de perimeter van het SBZ-H ligt en om die reden niet geselecteerd wordt als zone voor bosuitbreiding. Het onbebost houden van dit gebied draagt ook bij aan het behoud van een waardevol vergezicht en de zichtrelatie tussen kerken van Kwaremont en Ruien;
 - Natuurgebied ten noorden van het kasteel van Calmont met waardevolle graslanden (hp, hpr) en het vallei- en brongebied van de Kieverbeek, dat ook het open vergezicht tussen kasteel en kerk van Kwaremont omvat;
 - Natuurgebied langs de bovenloop van de Beiaardbeek ter hoogte van Lamont met waardevolle graslanden (hpr, hpr*) en het landschappelijk waardevol vergezicht over de steile vallei. De valleiflank parallel met de Lamontstraat en het hellend grasland aan de zuidzijde van de beek met opvallende instortingsgaten als gevolg van pijperosie, worden omwille van deze waardevolle zichten en het unieke geomorfologisch verschijnsel van pijperosie niet geselecteerd voor bosuitbreiding.
 - Natuurgebied Hotondberg met het complex van biologisch (zeer) waardevol soortenrijk permanent cultuurgraslanden met uitgesproken microreliëf (hpr*) en taluds met [struik]vegetatie (kt(ha)) op de droge zandige kop van de Hotondberg met unieke potenties voor de ontwikkeling van heischraal grasland. Er komt ook een biologisch zeer waardevol eutroof wateroppervlak (ae) in dit gebied [voor]. Het behoud van heischraal grasland op de zandige kop wordt uitdrukkelijk gemotiveerd vanuit de aanduiding als landschapsatlasrelict en is een te behouden vlakvormig landschapselement binnen het erfgoedlandschap
- Een aantal zones met bestaande zonevreemde bebouwing die enclaves vormen of grotendeels omsloten zijn door bos, worden opgenomen als ‘gemengd openruimtegebied’ (GO).”

3.16. Verzoekers zijn mede-eigenaars van enkele percelen met woning, gelegen te Kluisbergen (hierna: verzoekers’ percelen). Eerste verzoeker is ook deels vruchtgebruiker en woont in de woning. Verzoekers’ percelen zijn overeenkomstig de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 24 februari 1977 vastgestelde gewestplan Oudenaarde gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Ze zijn deels gelegen in de SBZ-H.

Verzoekers’ percelen situeren zich binnen het deelplan 2c (de Vlaamse Ardennen van Kluisbos tot Hotondberg) van het GRUP ‘Rond Ronse’. Verzoekers’ perceel met woning wordt bestemd tot agrarisch gebied met

overdruk ‘Grote Eenheid natuur in ontwikkeling’. Hun overige percelen worden deels bestemd tot natuurgebied, met overdruk ‘Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling’ en ‘te behouden vlakvormig erfgoed- of landschapselement’ (artikelen 2.4 en 2.11 van de stedenbouwkundige voorschriften van het GRUP), en deels tot bosgebied met overdruk ‘Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling’ (artikel 2.7 van de stedenbouwkundige voorschriften van het GRUP). De (delen van hun) percelen die bestemd worden tot bosgebied, zijn alle gelegen binnen de SBZ-H.

3.17. Tijdens het openbaar onderzoek, dat van 10 maart 2023 tot 8 mei 2023 over het ontwerp van het GRUP ‘Rond Ronse’ wordt georganiseerd, worden 640 inspraakreacties ontvangen. Ook verzoekers dienen een bezwaarschrift in.

3.18. Op 9 oktober 2023 keurt het agentschap voor Natuur en Bos de passende beoordeling en de verscherpte natuurtoets goed.

3.19. Op 10 oktober 2023 beoordeelt het team Omgevingseffecten van de Vlaamse overheid (hierna: het team Mer) de kwaliteit van het planmilieueffectrapport (hierna: plan-MER) als voldoende.

In het inleidend hoofdrapport van het plan-MER worden de alternatieven, gekoppeld aan hoofddoelstelling 2, als volgt beschreven :

“Voor hoofddoelstelling 2, ‘het creëren van maatschappelijke meerwaarden door verbetering van de ruimtelijke structuur rond Ronse’, werden volgende *subdoelstellingen* geformuleerd:

- Bescherming en herstel van natuur (faciliteren en behalen van (elementen) van de Europese natuurdoelen)
- Verhogen van de landschappelijke kwaliteit van de Vlaamse Ardennen
- Verhogen van de kwaliteit van de stedelijke rand
- Bieden van een toekomstperspectief aan de landbouw

Het ruimtelijk meest ingrijpende planonderdeel voor hoofddoelstelling 2 is het afbakenen van bijkomende bos- en/of natuurgebieden ter ondersteuning van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) voor de speciale beschermingszones van de Habitatrichtlijn (SBZ-H) rond Ronse,

meer bepaald van de gordel van SBZ-deelgebieden van de Koppenberg t.e.m. het Kluisbos ten westen van de N60 en van het Muziekbos ten oosten ervan. De belangrijkste opgave daarbij is het voorzien van ruimte voor bosuitbreiding met ca. 250 ha binnen SBZ-H in de gordel Koppenberg-Kluisbos en ca. 100 ha in en rond het Muziekbos, aangevuld met een aantal ha buiten SBZ om de verschillende SBZ-deelgebieden met elkaar te verbinden. In functie van deze taakstelling werden indicatief 102 zoekzones voor bosuitbreiding afgebakend, met een gezamenlijke oppervlakte die beduidend groter is dan de taakstelling. De effectbeoordeling van deze zoekzones in de verschillende (ruimtelijke) disciplines van het plan-MER moet samen met andere input (b.v. vanuit het [landbouweffectrapport (LER)], *stakeholders*overleg,...) leiden tot een afbakening van nieuw- en natuurbestemmingen in het GRUP die (zoveel mogelijk) bijdragen aan de realisatie van de IHD.

De *subdoelstellingen* ‘verhogen van de landschappelijke kwaliteit’ en ‘toekomstperspectief voor de landbouw’ zijn deels gekoppeld aan de bosuitbreiding, maar gaan daarnaast vooral uit van het vrijwaren en bestendigen van de bestaande landschappelijke en erfgoedwaarden, resp. agrarische structuur d.m.v. aangepaste planbestemmingen en -voorschriften (o.a. bestemming ‘erfgoedlandschap’). In dit stadium werd nog geen concreet ontwerp-bestemmingsplan uitgewerkt, enkel conceptschetsen van de gewenste ruimtelijke structuur.

Voor het planonderdeel (fysieke) ‘bebossing’ worden relevante milieueffecten verwacht en de focus in het plan-MER ligt dan ook op de beoordeling van de zoekzones voor bebossing. Merk op dat er geen fysieke interferentie is tussen de zoekzones voor bebossing en de 12 tracéalternatieven. Enkele tracés gaan in boortunnel onder enkele zoekzones door en de projectcontour van met name de lange tunneltracés grenst in het noorden, t.h.v. de N60, aan enkele zoekzones, maar er is nergens fysieke inname van een zoekzone door wegnis [...] of inname van een projectcontour door bebossing. Er is wel fysieke interferentie van heel wat tracéalternatieven met de ruimere gewenste ruimtelijke structuur, maar dit zit vervat in de effectbeoordeling van de tracéalternatieven in de disciplines biodiversiteit, landschap en erfgoed en mens-ruimte.

De openruimteherbestemmingen waren bij de start van het plan-MER nog niet concreet vastgelegd en hebben geen relevante impact op de keuze van het uiteindelijk tracé van de bovenlokale wegverbinding. Daarom worden ze in de eerste fase van de milieubeoordeling buiten beschouwing gelaten, m.u.v. de bebossing. Het afsluitend deelrapport 15 ‘beoordeling gekozen alternatief’ zal wel een milieueffectbeoordeling bevatten van de herbestemmingen i.f.v. de gewenste ruimtelijke structuur.

Hieronder wordt per deelzone van het open ruimtegebied (SBZ en potentieel ‘erfgoedlandschap’) de ontwerpschets gegeven van de gewenste ruimtelijke structuur en een overzicht van de zoekzones voor bebossing (zie ook scopingnota 3).

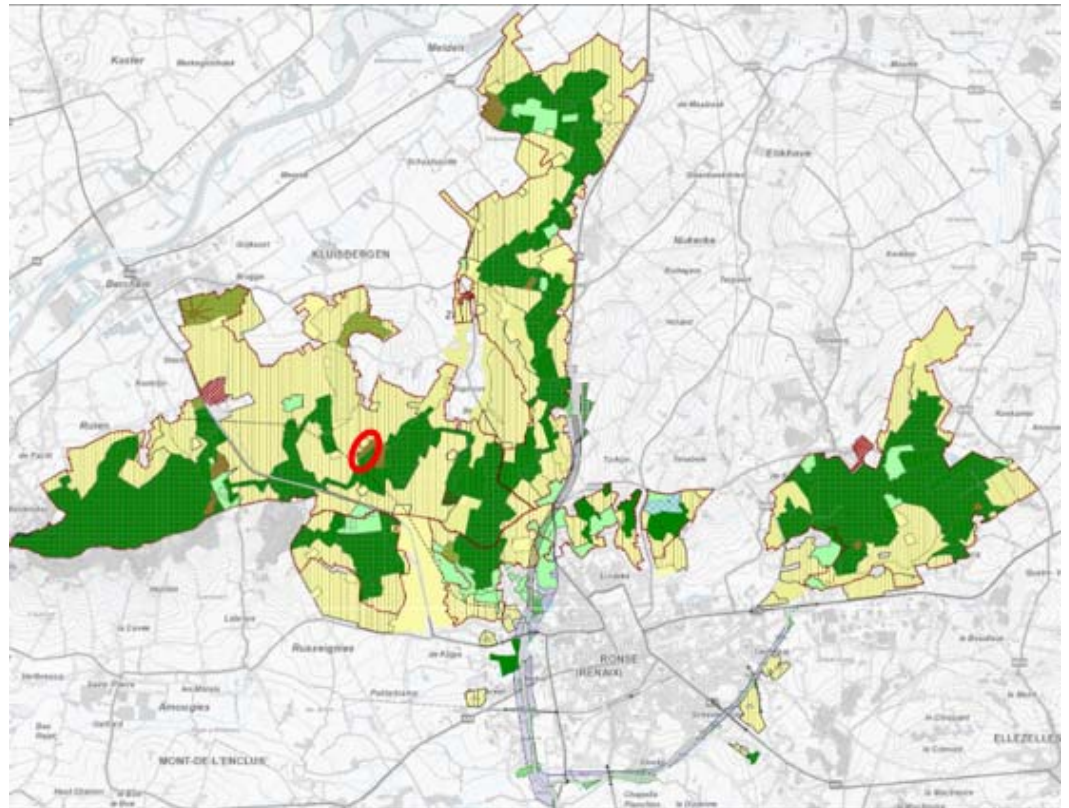

”

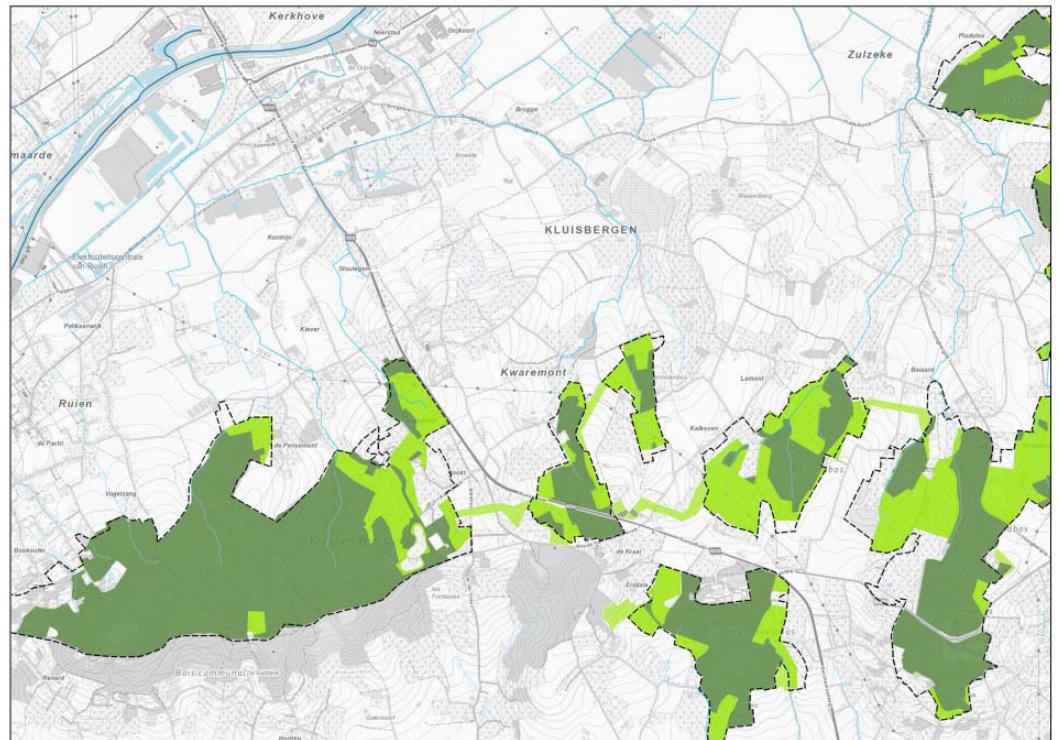
3.20. Op 22 november 2023 brengt de afdeling Wetgeving van de Raad van State advies nr. 74.795/1 uit over het ontwerp van het GRUP ‘Rond Ronse’.

3.21. Met het bestreden besluit van 23 november 2023 stelt de Vlaamse regering het GRUP ‘Rond Ronse’ definitief vast.

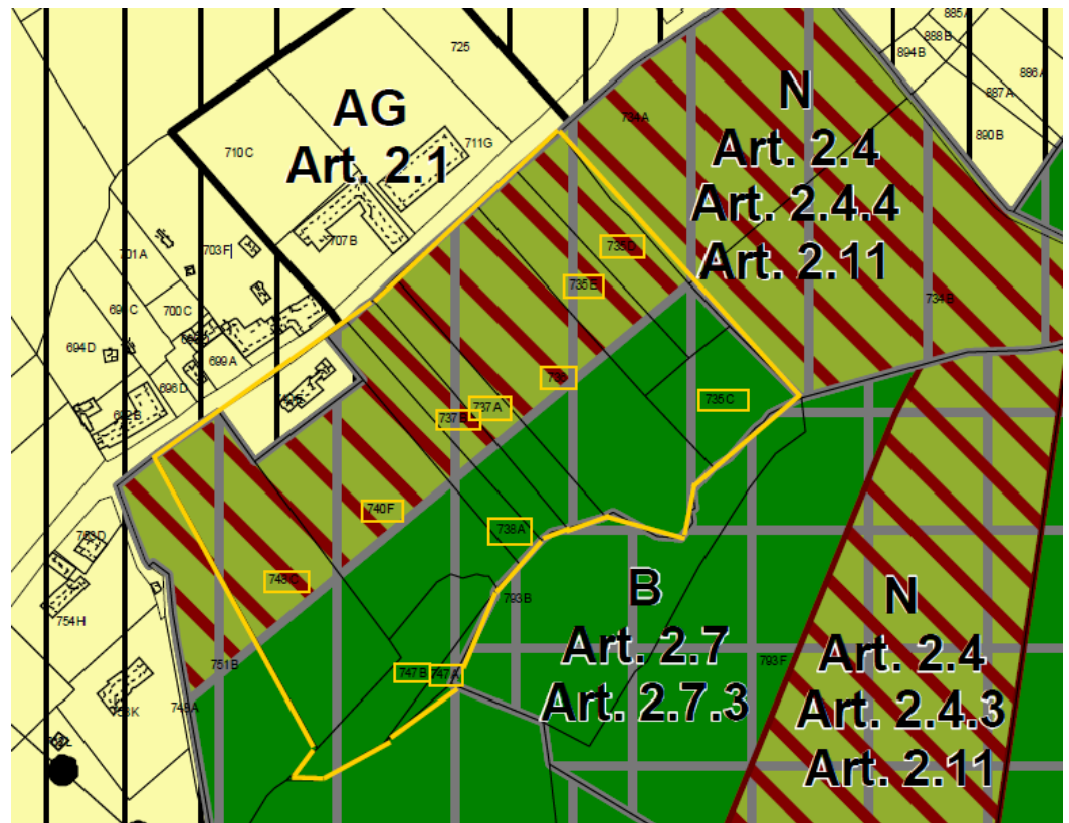
Figuur 7-1 uit de toelichtingsnota bevat het volgende overzicht van al de herbestemmingen die met het GRUP ‘Rond Ronse’ worden doorgevoerd – verzoekers’ percelen worden er ter verduidelijking benaderend op aangeduid (rode cirkel) :

3.22. Figuur 6-35 van de toelichtingsnota geeft met betrekking tot deelplan 2c de zones weer, geselecteerd voor opname in bosgebied (lichtgroen), in functie van mogelijke bosuitbreiding voor de realisatie van de Natura 2000-doelen. Het betreft een indicatieve kaart met aanduiding van de contour van het habitatrichtlijngebied BE2300007 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen' (hierna: de SBZ-H) en de bestaande bossen (donkergroen) :

3.23. Verzoekers geven hun percelen in hun verzoekschrift als volgt weer op een detail van het grafisch plan van het GRUP 'Rond Ronse', waarbij hun percelen in geel worden omrand :

3.24. De stedenbouwkundige voorschriften van artikel 2.4 ‘natuurgebied’ van het GRUP ‘Rond Ronse’ luiden :

N

Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding ‘reservaat en natuur’.

Artikel 2.4. Natuurgebied

Artikel 2.4.1 Bepalingen m.b.t. de bestemming

Het gebied is bestemd voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur, het natuurlijk milieu en bos.

Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur, het natuurlijk milieu en van de landschapswaarden zijn toegelaten.

Het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur in functie van de sociale, educatieve en recreatieve functies van het natuurgebied is toegelaten voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het natuurgebied niet overschreden wordt.

Artikel 2.4.2 Bepalingen m.b.t. het waterbeheer

Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:

- het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien,
- het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie,
- het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van droogte,
- het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuur tegen overstromingen

zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.

De in artikel 2.4.1 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.

(aanduiding in overdruk)

Deze overdruk heeft geen eigen bestemmingscategorie maar volgt de bestemmingscategorie van de grondkleur

Artikel 2.4.3 Grote Eenheid Natuur

Het in overdruk aangeduide gebied is een grote eenheid natuur.

--	--	--	--

(aanduiding in overdruk)

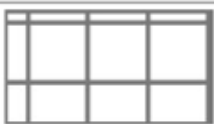
Deze overdruk heeft geen eigen bestemmingscategorie maar volgt de bestemmingscategorie van de grondkleur

Artikel 2.4.4 Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling

Het in overdruk aangeduide gebied is een grote eenheid natuur in ontwikkeling.

De bepalingen van artikel 2.4.1 en 2.4.2 (natuurgebied) gaan in op 31 december 2034. Tot die datum gelden de bepalingen van artikel 2.3 (agrarisch gebied met ecologisch belang).

De stedenbouwkundige voorschriften van artikel 2.7 ‘bosgebied’ van het GRUP ‘Rond Ronse’ bepalen:

	
Dit gebied behoort tot de categorie van gebiedsaanduiding 'bos'.	
Artikel 2.7. Bosgebied	
Art. 2.7.1 Bepalingen m.b.t. de bestemming	
<p>Het gebied is bestemd voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van bos.</p> <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de aanleg, het beheer en de inrichting van bos zijn toegelaten.</p> <p>Alle handelingen die nodig of nuttig zijn voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuur, het natuurlijk milieu en van de landschapswaarden zijn toegelaten, voor zover ze de ruimtelijk-functionele samenhang en ruimtelijk-structurerende waarde van de bestaande bossen niet wezenlijk in het gedrang brengen.</p> <p>Het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur in functie van de sociale, educatieve en recreatieve functies van het bosgebied of in functie van functioneel langzaam verkeer (m.i.v. een fietssnelweg) is toegelaten voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht van het bosgebied niet overschreden wordt.</p>	
Art. 2.7.2 Bepalingen m.b.t. het waterbeheer	
<p>Handelingen die nodig of nuttig zijn voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het behoud en herstel van het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien, - het behoud en herstel van de structuurkenmerken van de rivier- en beeksystemen, de waterkwaliteit en de verbindingfunctie, - het behoud, het herstel en de ontwikkeling van overstromingsgebieden, het beheersen van overstromingen of het voorkomen van wateroverlast in voor bebouwing bestemde gebieden en het voorkomen van droogte, - het beveiligen van vergunde of vergund geachte bebouwing en infrastructuren tegen overstromingen <p>zijn toegelaten voor zover daarbij gebruik gemaakt wordt van de technieken van natuur-technische milieubouw.</p> <p>De in artikel 2.7.1 genoemde handelingen kunnen slechts toegelaten worden voor zover ze verenigbaar zijn met de waterbeheerfunctie van het gebied en het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien niet doen afnemen.</p>	
	
<i>(aanduiding in overdruk)</i>	
Deze overdruk heeft geen eigen bestemmingscategorie maar volgt de bestemmingscategorie van de grondkleur	
Artikel 2.7.3 Grote Eenheid Natuur	
Het in overdruk aangeduide gebied is een grote eenheid natuur.	
	
<i>(aanduiding in overdruk)</i>	
Deze overdruk heeft geen eigen bestemmingscategorie maar volgt de bestemmingscategorie van de grondkleur	
Artikel 2.7.4 Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling	
<p>Het in overdruk aangeduide gebied is een grote eenheid natuur in ontwikkeling.</p> <p>De bepalingen van artikel 2.7.1 en 2.7.2 (bosgebied) gaan in op 31 december 2034. Tot die datum gelden de bepalingen van artikel 2.3 (agrarisch gebied met ecologisch belang).</p>	

De stedenbouwkundige voorschriften van artikel 2.11 ‘Te behouden vlakvormig erfgoed- of landschapselement’ van het GRUP ‘Rond Ronse’ luiden:

Aanduiding in overdruk

Deze overdruk heeft geen eigen bestemmingscategorie maar volgt de bestemmingscategorie van de grondkleur.

Artikel 2.11 Te behouden vlakvormig erfgoed- of landschapselement

De vlakvormige landschaps- of erfgoedelementen die met deze overdruk zijn aangeduid, zijn te behouden elementen met een bijzondere cultuurhistorische en/of landschapsecologische waarde.

Het gaat om:

- te vrijwaren zicht op de Scheldevallei over de westflank van de Koppenberg/Rotelenberg; op deze percelen met bestemming natuurgebied is géén bebossing toegelaten;
- te vrijwaren zicht vanuit Cabernhol aan de rand van het Elenebos over de vallei van de Kuitholbeek en het Hof Ten Broeke; op deze percelen met bestemming natuurgebied is géén bebossing toegelaten;
- te vrijwaren zicht op het amfitheatervormig vallei- en brongebied van Ingelbeek en Wolvershot aan de Hotond; op deze percelen onderaan met bestemming bosgebied is enkel bos dat als hakhout beheerd wordt toegelaten met bomen en struiken van max. van 6 m hoog;
- te vrijwaren zicht op de vallei van de Beiaardbeek vanuit het Beiaardbos en vanuit Lamont; op deze percelen met bestemming natuurgebied is géén bebossing toegelaten;
- de stervormige waterstructuur in het natuurgebied Paddenbroek als relict van de waterwinning van de voormalige textielververij La Moderne;
- te vrijwaren zicht op kasteel Calmont en de zichtrelatie tussen kasteel Calmont en de kerk van Kwaremont; op deze percelen ten noorden van het kasteel van Calmont met bestemming natuurgebied is géén bebossing toegelaten;

IV. Tussenkomst

4. De nv De Werkvennootschap heeft als taak grote infrastructuurwerken versneld en geïntegreerd aan te pakken. In de planprocedure met betrekking tot het GRUP ‘Rond Ronse’ maakt zij deel uit van het planteam dat het geïntegreerd planningsproces coördineert. Tevens wordt zij betrokken bij de realisatie van het GRUP. De nv De Werkvennootschap heeft er dan ook belang bij om in de huidige procedure tussen te komen.

V. Onderzoek van het enige middel

Uiteenzetting van het middel

5. Verzoekers voeren in hun enig middel de schending aan van de artikelen 4.1.4, 4.1.7 en 4.2.8, § 1bis, 6° en 8°, van het decreet van 5 april 1995 ‘houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid’ (hierna: DABM).

Samengevat betogen zij dat de verwerende partij heeft nagelaten om een volwaardig alternatievenonderzoek uit te voeren. In de plaats van een

aantal alternatieve oplossingen te bestuderen om de gewenste herbestemmingen door te voeren, is de verwerende partij op basis van een niet-inzichtelijk “iteratief proces” tot slechts één planvoorstel gekomen. Hoewel duidelijk is dat er bepaalde keuzes zijn gemaakt, werden deze keuzes niet aan een milieueffectonderzoek onderworpen. Bijgevolg had de verwerende partij bij het nemen van de bestreden beslissing geen voldoende zicht op de milieueffecten van haar keuzes, net zoals de burgers hieromtrent geen voldoende beeld hadden tijdens het openbaar onderzoek. Dit is in strijd met de regels inzake planmilieueffectrapportage.

Beoordeling

6.1. Artikel 4.1.7 DABM bepaalt :

“De overheid houdt bij haar beslissing over de voorgenomen actie, en in voorkomend geval ook bij de uitwerking ervan, terdege rekening met het goedgekeurde rapport of de goedgekeurde rapporten en met de opmerkingen en commentaren die daarover werden uitgebracht.

Zij motiveert elke beslissing over de voorgenomen actie in het bijzonder op volgende punten :

- 1° de keuze voor de voorgenomen actie, een bepaald alternatief of bepaalde deelalternatieven, behalve dan voor wat het omgevingsveiligheidsrapport betreft;
- 2° de aanvaardbaarheid van te verwachten of mogelijke gevolgen voor mens of milieu van het gekozen alternatief;
- 3° de in het rapport of de rapporten voorgestelde maatregelen.”

De parlementaire voorbereiding van het decreet van 18 december 2002 ‘tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel betreffende de milieueffect- en veiligheidsrapportage’ stelt dat deze bepaling een motiveringsplicht inhoudt die “bedoeld [is] om te verzekeren dat de informatie die door het milieueffect- en veiligheidsrapport wordt aangereikt daadwerkelijk wordt gebruikt bij het nemen van de beslissing omtrent de voorgenomen actie. Daarnaast is zij ook het sluitstuk van de inspraakregeling m.b.t. de actie die mede op grond van het milieueffect- en veiligheidsrapport wordt gevoerd. De motiveringsplicht en de inspraak zijn hefbomen om het milieubelang een volwaardige plaats te verschaffen bij de besluitvorming” (Memorie van Toelichting, *Parl.St.* VI.Parl. 2001-02, nr. 1312/1, 78).

De voormelde bepaling van het DABM sluit aan bij artikel 4.1.4, § 1, DABM, dat bepaalt :

“De milieueffect[...]rapportage beoogt, in de besluitvorming over acties die aanzienlijke milieueffecten kunnen veroorzaken [...], aan het milieubelang en [...] de gezondheid van de mens een plaats toe te kennen die evenwaardig is aan de sociale, economische en andere maatschappelijke belangen.”

Luidens § 2 van het voormelde artikel heeft de milieueffect- en veiligheidsrapportage ter realisatie van de doelstelling, bedoeld in § 1, als essentiële kenmerken onder meer:

“1° de systematische en wetenschappelijk verantwoorde analyse en evaluatie van de te verwachten, of in het geval van zware ongevallen mogelijke, gevolgen voor mens en milieu, van een voorgenomen actie en van de redelijkerwijze in beschouwing te nemen alternatieven voor de actie of onderdelen ervan, en de beschrijving en evaluatie van de mogelijke maatregelen om de gevolgen van de voorgenomen actie op een samenhangende wijze te vermijden, te beperken, te verhelpen of te compenseren; [...]”

6.2. De bevoegde overheid beschikt over een ruime discretionaire bevoegdheid bij het vaststellen van het plan, doch moet wel ingevolge artikel 4.1.7 DABM rekening houden met de in het plan-MER gedetecteerde en onderzochte milieubelangen, en haar beslissing onder meer motiveren in het licht van die milieubeoordeling.

6.3. Artikel 4.2.8, § 1bis, 6° en 8°, DABM bepaalt :

“§ 1bis. Het plan-MER moet ten minste de volgende gegevens bevatten : [...]

6° een beschrijving en onderbouwde beoordeling van de mogelijke aanzienlijke milieueffecten van het plan of programma en van de onderzochte redelijke alternatieven op, in voorkomend geval, de gezondheid en veiligheid van de mens, de ruimtelijke ordening, de biodiversiteit, de fauna en flora, de energie- en grondstoffenvoorraden, de bodem, het water, de atmosfeer, de klimatologische factoren, het geluid, het licht, de stoffelijke goederen, het cultureel erfgoed met inbegrip van het architectonisch en archeologisch erfgoed, het landschap, de mobiliteit, en de samenhang tussen de vermelde factoren. De beschrijving van de milieueffecten omvat de directe en, in voorkomend geval, de indirecte,

secundaire, cumulatieve en synergetische effecten, permanent en tijdelijk, positief en negatief, op korte, middellange en lange termijn van het plan of programma. De aanzienlijke milieueffecten worden onder meer beoordeeld in het licht van de milieukwaliteitsnormen die zijn vastgesteld conform hoofdstuk II van titel II van dit decreet;

[...]

8° een schets met opgave van de redenen voor de selectie van de onderzochte alternatieven en een omschrijving van de wijze waarop de evaluatie is doorgevoerd, met inbegrip van de moeilijkheden die ondervonden zijn bij het verzamelen van de vereiste gegevens, zoals technische tekortkomingen of gebrek aan kennis;

[...].”

6.4. In het document “Uitvoering van richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma’s” van het DG Milieu van de Europese Commissie wordt hieromtrent onder meer gesteld :

“5.13. De richtlijn zegt niet wat wordt bedoeld met een ‘redelijk alternatief’ voor een plan of programma. Wanneer een beslissing wordt genomen over mogelijke redelijke alternatieven moet allereerst worden gekeken naar de doelstellingen en de geografische reikwijdte van het plan of programma.”

De memorie van toelichting bij het decreet van 27 april 2007 ‘houdende wijziging van titel IV [DABM] en van artikel 36ter van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu’ vermeldt in die zin dat “het be[g]rip redelijk overeenkomstig de richtlijn getoetst wordt [...] ‘rekening houdend met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan of het programma’” (Memorie van toelichting, *Parl.St.* VI.Parl. 2006-2007, nr. 1081/1, 29).

6.5. De doelstelling van het alternatievenonderzoek, dat verzoekers in hun middel ontoereikend achten, is de plannende overheid in staat te stellen die oplossing te vinden die de meeste milieuvoordelen biedt.

6.6. De Raad van State, bevoegd voor de toetsing van de wettigheid van een ruimtelijk uitvoeringsplan, kan zijn beoordeling op het punt van de intrinsieke degelijkheid van een plan-MER niet in de plaats stellen van die van de dienst Mer. Hij kan enkel nagaan of die dienst wettig tot haar beslissing is gekomen

en inzonderheid op grond van de juiste feitelijke gegevens in redelijkheid heeft kunnen beslissen.

6.7. In scopingnota 1 leest men dat “[v]oor de planingreep bosuitbreiding [...] de 4 alternatieven [zullen] worden onderzocht zoals beschreven in hoofdstuk 3”. Hoofdstuk 3 beschrijft de bebossingsscenario’s die verzoekers viseren en bij het voorstel van methodiek van milieubeoordeling is telkens sprake van “de 4 bebossingsscenario’s” voor de bosuitbreiding. In scopingnota 2 wordt dit verder uitgewerkt en worden de alternatieven afgebakend aan de hand van een ‘zoekzonekaart bosuitbreiding’. In scopingnota 3 leest men in dit verband dat in scopingnota 1 vier ‘mogelijke’ combinaties van zoekzones als scenario aangegeven werden.

6.8. De zoekzones voor bosuitbreiding zijn te beschouwen als locatiealternatieven, in het licht van de doelstelling van het plan om de natuur te beschermen en te herstellen door het realiseren van de vastgestelde Natura 2000-doelen voor de SBZ-H, hetgeen onder meer het realiseren van één groot aaneengesloten boscomplex in de bossengordel Kluisbos-Hotond-Koppenberg omvat. Dit blijkt ook uit het inleidend hoofdrapport van het plan-MER, waarin men leest dat het onderzoek naar de milieueffecten van de mogelijke combinaties van zoekzones voor bosuitbreiding in functie van het voldoen aan de natuurdoelen het voorwerp is van het plan-MER.

6.9. Verzoekers betwisten in hun middel niet dat de zoekzones, met inbegrip van zoekzone 49 waarin hun percelen gelegen zijn, aan het milieueffectonderzoek zijn onderworpen. De algemene kritiek in hun memorie van wederantwoord dat de zoekzones aangepast werden op basis van onder meer voortschrijdend inzicht en adviezen zonder dat daar iets van terug te vinden is in het plan-MER, volstaat niet om een gebrek in het locatiealternatievenonderzoek aan te tonen, temeer nu er 102 zoekzones werden onderzocht in het plan-MER en verzoekers niet beweren, laat staan aantonen, dat er tot bosuitbreiding of bosverbindingen is overgaan buiten de in het plan-MER geïdentificeerde en onderzochte zoekzones.

6.10. Voorts betwisten verzoekers de vaststelling in het plan-MER niet dat de *subdoelstellingen* “verhogen van de landschappelijke kwaliteit” en “toekomstperspectief aan de landbouw” vooral uitgaan van het vrijwaren en bestendigen van de bestaande landschappelijke- en erfgoedwaarden, respectievelijk de agrarische structuur, en dat, aangezien voor het planonderdeel “bebossing” relevante milieueffecten verwacht worden, de focus in het plan-MER ligt op de beoordeling van de zoekzones voor bebossing.

6.11. In het plan-MER worden in de deelrapporten 4 tot 13 de verschillende disciplines onderzocht en de afbakening van het onderzoeksgebied is in het inleidend hoofdrapport als volgt omschreven :

“De afbakening van het studiegebied voor het milieuonderzoek is in principe verschillend voor elke milieudiscipline. Het omvat minstens de ‘*footprint*’ van de verschillende planonderdelen (*in casu* de tracéalternatieven en de zoekzones voor bebossing) en daarnaast het gebied waarbinnen zich significante effecten kunnen voordoen ten gevolge van het plan. Het studiegebied voor de milieueffecten is bijgevolg ruimer dan het gebied waar fysieke ingrepen zullen plaatsvinden i.k.v. het plan, en in alle disciplines worden de effecten onderzocht tot op het schaalniveau waar ze relevant zijn. De graad van detail van het onderzoek neemt toe naarmate het schaalniveau kleiner is. Afhankelijk van de discipline wordt een studiegebied onderscheiden op micro-, meso- en/of macroschaal.

[...]

3.1.3.2. Studiegebied op mesoschaal

[...]

Het planonderdeel ‘bebossing’ heeft geen relevant negatieve effecten voor de disciplines mobiliteit, lucht, geluid en mens-gezondheid, maar uiteraard wel mogelijke negatieve effecten voor de ruimtelijke disciplines. Als mesostudiegebied voor dit planonderdeel wordt het gebied genomen waarbinnen een visuele impact te verwachten is van de bosuitbreiding.

[...]

3.1.3.3. Studiegebied op microschaal

Dit studiegebied omvat enerzijds de ‘*footprint*’ van de tracéalternatieven en hun directe omgeving (binnen enkele tientallen meters), en anderzijds de zoekzones voor bebossing zelf.

3.1.4. Referentiesituatie en alternatieven voor de geplande situatie

[...]

Zoals aangegeven in §2.3 en §3.1.1 worden in stap 1 van het plan-MER voor de geplande situatie volgende alternatieven onderzocht:

- planonderdeel bovenlokale wegverbinding: 12 tracéalternatieven
- planonderdeel bosuitbreiding: 102 zoekzones voor bebossing (vnl. beoordeeld per cluster)

De herbestemmingen i.k.v. de andere *subdoelstellingen* (verhogen van de landschappelijke kwaliteit, verhogen van de kwaliteit van de stedelijke rand, toekomstperspectief aan de landbouw) komen in hoofdzaak neer op het vrijwaren en bestendigen van de bestaande open ruimte. Omdat deze herbestemmingen niet onderscheidend zijn voor de tracékeuze van de bovenlokale wegverbinding, komen deze planonderdelen verder niet expliciet aan bod in stap 1 van het plan-MER. Deze herbestemmingen worden wel beoordeeld, zowel t.o.v. de feitelijke als de planologische referentiesituatie, in stap 2 van het plan-MER-proces, in deelrapport 15 ‘beoordeling gekozen alternatief’.”

Bij het onderzoek van de disciplines ‘bodem en water’, ‘biodiversiteit’, ‘landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie’ en ‘mens-ruimtelijke aspecten’ komt de zoekzone 49, waarin verzoekers percelen zich situeren, specifiek aan bod.

In deelrapport 14 (synthese) leest men in de eindsynthese:

“14.2.1.2. Planonderdeel bebossing (hoofddoelstelling 2)

Van hoofddoelstelling 2 werd in stap 1 van het plan-MER enkel het onderdeel ‘bebossing’ beoordeeld, omdat dit met zekerheid een belangrijke fysieke impact heeft. De bebossing van een groot deel van de 102 geselecteerde zoekzones moet toelaten om de instandhoudingsdoelstellingen van het SBZ ‘Vlaamse Ardennen’ te realiseren, zowel *qua* oppervlakte als connectiviteit van de aangeduide ecotopen, en heeft uiteraard aanzienlijk positieve effecten op de discipline biodiversiteit. Daarnaast is er ook een duidelijk positieve impact op bodem en water (erosie, waterbuffering,...), landschap en erfgoed, beleavings- en recreatieve waarde en klimaat. Bij de bebossing worden in principe alle woningen en al het bouwkundig erfgoed gevrijwaard. Bebossing van bepaalde zoekzones zou wel een aantasting betekenen van een aantal weidse vergezichten, typisch bocagelandschap en/of waardevolle permanente graslanden. Ondanks het maximaal vermijden van inname van HAG (herbestemd agrarisch gebied), zou het cumulatief bebossen van de meeste zoekzones (in totaal ca. 350 ha), in overgrote mate ten koste van landbouw, onvermijdelijk een aanzienlijk en niet te milderen negatief effect hebben op de gebruiksfunctie landbouw.”

In deelrapport 15 – dat het gekozen alternatief behandelt – wordt nogmaals benadrukt dat het ruimtelijk meest ingrijpende planonderdeel voor hoofddoelstelling 2 het afbakenen is van bijkomende bos- en/of natuurgebieden ter ondersteuning van de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de SBZ-H, hetgeen het voorzien van ruimte voor bosuitbreiding impliceert.

Er wordt toegelicht dat er geen directe alternatieven/scenario's tegen elkaar afgewogen werden, maar dat er een honderdtal "zoekzones voor bebossing" individueel en/of per cluster beoordeeld werden op hun milieueffecten, en dat op basis daarvan – en van de resultaten van andere onderzoeken en van *stakeholder*overleg – één scenario werd samengesteld dat de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van het SBZ-H mogelijk maakt en dat in de mate van het mogelijke rekening houdt met aandachtspunten vanuit landschappelijk, landbouwkundig en ecologisch oogpunt.

In de toelichtingsnota bij het GRUP 'Rond Ronse' leest men verder bij de milieubeoordeling:

"Op basis van het gevoerde onderzoek kunnen volgende conclusies met betrekking tot de mogelijke effecten op milieu en hun doorwerking naar het voorliggend deelplan van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan getrokken worden:

[...]

- De geplande bosuitbreiding (ca. 360 ha) heeft wel een fysieke impact op het ogenblik dat de voorziene bestemmingen gerealiseerd worden. Het bebossingsscenario moet toelaten om de instandhoudings-doelstellingen van het SBZ 'Vlaamse Ardennen' te realiseren, zowel *qua* oppervlakte als connectiviteit van de aangeduide ecotopen, en heeft daarom aanzienlijk positieve effecten op de discipline biodiversiteit. Daarnaast is er ook een duidelijk positieve impact op bodem en water (erosie, waterbuffering...), landschap en erfgoed, belevings- en recreatieve waarde en klimaat. Het bebossingsscenario vrijwaart alle bestaande woningen en al het bouwkundig erfgoed, evenals een aantal zeer belangrijke weidse vergezichten en een aantal waardevolle graslandcomplexen.

[...]

Zoals eerder beschreven is de totstandkoming van voorliggende deelplannen in een iteratief proces gebeurd. Er werden een honderdtal 'zoekzones voor bebossing' individueel en/of per cluster beoordeeld op hun milieueffecten, en op basis daarvan – en van de resultaten van andere onderzoeken en van *stakeholder*overleg – werd één scenario samengesteld dat de realisatie van de Natura 2000-doelen van het SBZ-H mogelijk maakt én in de mate van het mogelijke rekening houdt met aandachtspunten vanuit landschappelijk, landbouwkundig en ecologisch oogpunt. Ook voor dit onderdeel van het GRUP geldt dus dat milderende maatregelen uit eerdere beoordelingen reeds verwerkt waren in het finale gekozen scenario waarvan de milieubeoordeling in bovenstaande tabel is samengevat.

In de discipline landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie wordt aanvullend geconcludeerd dat rekening houdend met de vooropgestelde ecologische doelstellingen van het plan en ruimtevragen vanuit andere

sectoren het niet haalbaar is om de (beperkte) resterende negatieve effecten (met name het verdwijnen van een aantal zichten) nog verder te milderen. In voorliggend GRUP is bij de selectie van de zones voor bosuitbreiding zeer omzichtig omgegaan met de aanwezige vergezichten. Dat heeft geleid tot de keuze om een aantal zéér bepalende bij voorkeur collectief waarneembare vergezichten van op de heuvelkam naar het lagergelegen landschap te vrijwaren, hetzij door deze niet op te nemen in een bosbestemming, hetzij door in de voorschriften randvoorwaarden op te nemen in zake het beheer van deze bossen als laag, hakhoutbos. Volgende zichten zijn daarvoor geselecteerd en blijven gevrijwaard:

[...]

- vergezicht van op de Reybroekstraat en voetweg 46 over het open landbouwgebied en het Ingelbos naar het noorden;
- vergezicht vanuit het Beiaardbos/Fonteinbos naar het noorden over de vallei van de Beiaardbos en naar Lamont (en omgekeerd);

[...].”

6.12. Dat er bij de totstandkoming van het voorkeursalternatief voor bebossing sprake is van een “iteratief proces”, waarbij het voorkeursalternatief doorheen de tijd geëvolueerd is naar aanleiding van expertenopinies en inspraakreacties, maakt nog niet dat de beleidskeuze van de plannende overheid vooraf vast zou hebben gestaan. Verzoekers’ kritiek dat “de experts” alles hebben beslist, gaat er dan weer aan voorbij dat een plan-MER steeds door deskundigen opgesteld en geadviseerd wordt, maar dat de overheid (het team Mer) finaal beslist of het plan-MER volstaat.

6.13. In het licht van de essentiële doelstelling van het plan om maximaal de natuur te herstellen en te beschermen, en meer bepaald om de instandhoudingsdoelen van de SBZ-H te faciliteren en te behalen, met als *subdoelstellingen* het vrijwaren en bestendigen van de bestaande landschappelijke en erfgoedwaarden, respectievelijk de agrarische structuur (zie randnummer 6.10), moet met de verwerende partij en de tussenkomende partij aangenomen worden dat het niet mogelijk was om een methodologie te volgen waarbij verschillende “volwaardige [...] alternatieven” tegen elkaar afgewogen worden, zoals verzoekers dit blijkbaar wensen. De verwerende partij en de tussenkomende partij merken in dit verband niet zonder pertinentie op dat het bosuitbreidingsplan uit honderden percelen bestaat die wel of niet bebost kunnen worden, en dat het aantal mogelijke varianten in theorie zowat oneindig is, waarbij voor elk perceel geldt dat

het wel of niet opnemen ervan in het bebossingsplan tot een ander “alternatief” leidt.

6.14. Gezien het gegeven dat een honderdtal “zoekzones voor bebossing”, die wel degelijk als locatiealternatieven dienen begrepen te worden, beoordeeld werden op hun milieueffecten, dewelke verzoekers overigens niet betwisten, mist hun kritiek dat “de bestreden beslissing [...] geen alternatievenonderzoek voor deelplan 2 [bevat]” grondslag. Zoals vereist, werd bij het alternatievenonderzoek middels zoekzones ook het gepaste gewicht gegeven aan de ligging van het plangebied in de SBZ-H.

6.15. Het middel wordt verworpen.

BESLISSING

1. Het verzoek tot tussenkomst van de nv De Werkvennootschap wordt ingewilligd.

2. De Raad van State verwerpt het beroep.

3. Verzoekers worden, elk voor de helft, verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 400 euro, een bijdrage van 24 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 770 euro, die verschuldigd is aan de verwerende partij.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 150 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, op achtentwintig april tweeduizend vijftientig, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Jan Clement,	kamervoorzitter,
Stephan De Taeye,	staatsraad,
David D’Hooghe,	staatsraad,
bijgestaan door	
Silvan De Clercq,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Silvan De Clercq

Jan Clement